

Psychologické profilování

Psychological profiling

Klára Nerušilová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára NERUŠILOVÁ**
Osobní číslo: **A10230**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Psychologické profilování**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši literatury a pramenů, které souvisí s psychologickým profilováním.
2. V rámci východiskové hypotézy specifikujte zkoumaný problém, vymezte psychologické profilování (typologie), oběť a pachatel trestného činu (fenomenologie, etiologie).
3. Analyzujte a specifikujte sociální a bezpečnostní rizika, související právní, kriminalistické a kriminologické aspekty a současné postavení oběti trestného činu (nejen ve vztahu k amnestii prezidenta republiky).
4. Na základě provedené analýzy navrhněte zlepšení stávajícího stavu.
5. Proveďte vyhodnocení a ověření získaných údajů a poznatků pomocí statistických metod.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Forenzní psychologie. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-86-4.
2. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. 3. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2000. ISBN 80-7178-475-3.
3. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Kriminální psychologie. Praha: EUROUNION.s.r.o., 1998. ISBN 80-85858-70-3.
4. ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 191 s. ISBN 978-802-4720-142.
5. NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. 1.vyd. Praha: Academia, 1997, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

25. února 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2013

Ve Zlíně dne 25. února 2013

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je analýza psychologických profilů (typů) obětí trestného činu a vymezení možností pomoci obětem trestných činů (včetně aplikace poznatků viktimologie)

Klíčová slova: oběť, psychologie, viktimologie, viktimizace, reviktimizace, posttraumatická stresová porucha

ABSTRACT

The aim of this work is to analyze the psychological profiles (types) of victims of crime, definition of victim assistance (including the application of knowledge of victimology)

Keywords: victim, psychology, victimology, victimization, revictimization, posttraumatic stress disorder

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce panu Mgr. PhDr. Stanislavu Zelinkovi za odborné rady při psaní této bakalářské práce. Velké díky patří také mým rodičům a příteli, kteří mne během studia podporovali. V neposlední řadě děkuji své spolužačce Ericce Verešové za zpříjemnění mého studijního života.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PROFILOVÁNÍ	11
2 VIKTIMOLOGIE	12
2.1 VIKTIMOGENNÍ SITUACE A FAKTORY	12
2.1.1 Viktimogenní situace	12
2.1.2 Viktimogenní faktory	13
2.2 TYPOLOGIE OBĚTÍ	13
2.2.1 Typologie obětí podle interakce „oběť-pachatel“ v době kolem spáchání trestného činu	14
3 VIKTIMIZACE A REVIKTIMIZACE	16
3.1 VIKTIMIZACE A JEJÍ PRŮBĚH.....	16
3.1.1 Primární a sekundární rány	17
3.1.2 Prožívání újmy	18
3.2 REVIKTIMIZACE.....	19
3.2.1 Odborná péče o mnohočetné oběti.....	20
4 DOPAD TRESTNÉHO ČINU NA OBĚŤ	22
4.1 PREVIKTIMNÍ OSOBNOST	22
4.2 OKOLNOSTI TRESTNÉHO ČINU	23
4.3 REAKCE OKOLÍ.....	25
5 POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA	26
5.1 TRAUMATICKÁ UDÁLOST	26
5.1.1 Moment ohrožení života či fyzické integrity	26
5.1.2 Překročení rámce standartní lidské zkušenosti	27
5.2 DIAGNOSTICKÁ KRITÉRIA POSTTRAUMATICKÉ PORUCHY	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
6 OBĚTI KRIMINALITY V ČR	31
6.1 STATISTIKA OBĚTÍ KRIMINALITY V ČR ZA ROK 2012	31
6.1.1 Pohlaví klientů	31
6.1.2 Věk klientů	32
6.1.3 Doprovod klientů	32
6.1.4 Vztah klienta k trestnému činu	33
6.1.5 Oznámení trestného činu policii	34
6.1.6 Případy domácího násilí	35
6.1.7 Doba příchodu do poradny	36
6.1.8 Stížnosti klientů.....	37
6.1.9 Druh trestného činu	38
6.1.10 Druh poskytnuté pomoci	39

7	AMNESTIE	40
7.1	AMNESTIE PREZIDENTA REPUBLIKY ZE DNE 1. 1. 2013.....	40
7.1.1	Amnestie prezidenta ČR v číslech	42
7.1.1.1	Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013	42
7.1.1.2	Počty propuštěných vězňů	43
7.2	AMNESTIE VE VZTAHU K OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ.....	43
8	POMOC OBĚTEM	45
8.1	LAICKÁ POMOC	45
8.2	PSYCHOLOGICKÁ INTERVENCE.....	46
8.3	NÁSLEDNÁ PSYCHOLOGICKÁ PÉČE.....	47
8.4	SOCIÁLNÍ POMOC	47
8.5	PRÁVNÍ POMOC	48
8.5.1	Právo.....	48
8.5.2	Spravedlnost.....	49
8.5.3	Osoby a systém.....	49
8.5.4	Role právního poradce	49
8.5.5	Obsah a zásady právní pomoci.....	50
	ZÁVĚR	51
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	52
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	54
	SEZNAM GRAFŮ	55
	SEZNAM TABULEK	56

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce s názvem Psychologické profilování je seznámení čtenářů s psychologickým profilováním obětí trestných činů. Řada z nás jistě ví, že se psychologické profilování využívá ve vztahu k pachatelům trestných činů, ovšem existuje také ve vztahu k obětem trestných činů.

S rozšiřující se kriminalitou vzrůstá počet trestných činů a s tím logicky i obětí, což přispělo k většímu počtu informací. V tomto důsledku bylo možné oběti nějakým způsobem rozdělit, což napomáhá kriminalistům a psychologům při vyšetřování trestných činů. Typologie obětí trestných činů se řadí do poměrně nového vědního oboru s názvem viktimologie. Viktimologie je tedy věda zabývající se oběťmi trestných činů. Jak už jsem zde zmínila, oběti se rozdělují do několika typů podle různých aspektů.

Typologie obětí ovšem není jedinou částí viktimologie. Jsou zde zahrnuty další důležité poznatky, které napomáhají psychologům a kriminalistům v komunikaci s jedinci, kteří byli poznamenáni takto tíživou situací. Ač se to na první pohled nemusí zdát důležité, správný přístup k oběti v době bezprostředně po činu ovlivní její další vyrovnávání se s tíživou životní situací. Vlivem špatného zacházení ze strany médií, policistů či blízkého okolí může dojít k rozvoji psychických problémů, jako například posttraumatické stresové poruchy. Proto je tedy velmi důležitá osvěta všech osob, které s oběťmi trestných činů přicházejí do styku.

Ve své práci se budu také zabývat druhy pomoci obětem od pomoci laické, přes pomoc sociální až po pomoc právní. Zahrnu sem také statistiky kriminality na území České republiky za rok 2012, aby získal čtenář názornou ukázkou této problematiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROFILOVÁNÍ

Slovní spojení psychologické profilování je pro veřejnost známější spíše ve vztahu k pachateli trestného činu než k oběti. Obecně lze však pojem psychologické profilování popsat jako analýzu vzorců chování či charakteristik z místa trestného činu. Dalo by se tedy říci, že psychologickým profilováním obětí se zabývá nauka o obětech neboli viktimologie.

Tato poměrně nová vědní disciplína se zabývá vším, co se týká obětí trestných činů. Jednou z částí viktimologie je také dělení obětí do určitých typů – tedy jejich profilování. Tyto typy mají určité rysy a dělí se podle určitých hledisek, od toho jakým trestným činem si jedinec musel projít až po následky trestného činu na jeho psychiku.

Detailněji si tedy psychologické profilování obětí trestných činů popíšeme v následující kapitole.

2 VIKTIMOLOGIE

Viktimologie neboli nauka o obětech, je poměrně novou vědní disciplínou, která se zabývá oběťmi trestných činů. Z velké části se zde zkoumá jaký dopad má trestný čin na danou oběť ve smyslu změny v chování a v prožívání. Cílem je především zjistit, jakou roli hraje oběť v motivaci pachatele, čím podněcuje jeho chování. Tato zjištění následně slouží k tomu, aby se dalo účinně vyhnout roli oběti a mohla se stanovit určitá preventivní opatření.

2.1 Viktimogenní situace a faktory

Další neméně důležitou částí viktimologie jsou viktimogenní situace a faktory. V New Yorku se touto problematikou zabývá od roku 1970 speciální výzkumný tým, který je v odborné literatuře označován výrazem kriminální geografie a kriminální ekologie.

2.1.1 Viktimogenní situace

Existují situace a místa, se kterými se spojuje větší riziko ohrožení. Jestliže se těmto situacím a místům nevyhýbáme, vystavujeme se většímu riziku, že se staneme obětí určitého trestného činu. Tato místa či situace jsou dále rozděleny podle konkrétních trestných činů, např. loupeží, znásilnění, atp. Obecně se však dá říci, že pro tyto viktimogenní lokality jsou příznačné následujícími momenty:

- leží v blízkosti velkých aglomerací s levnými obecními byty, ve kterých bydlí velké množství svobodných, nezaměstnaných mužů ve věku nad 15 let, [1]
- jsou spojeny hustou sítí veřejných dopravních prostředků anebo jsou těmito prostředky snadno dostupné, [1]
- nejsou protkány sousedskými vztahy a vazbami, [1]
- jsou sociálně nepřehledné, nelze snadno rozpoznat domácí lidi od vetřelců a cizinců [1]
- v pravidelném rytmu jsou opouštěny svými uživateli (přes den lokality bydlení a večer administrativní a správní lokality). [1]

Z tohoto zjištění jasně vyplývá, že nemalá část pachatelů i obětí trestných činů spadá do sociálně slabších rodin, které žijí v činžovních domech a mají velmi nízké vzdělání. Tito

pachatelé se často také vyznačují tím, že se nezaměřují jen na osoby cizí, nýbrž i na osoby blízké či na rodinné příslušníky. Typické je zde také to, že jsou jejich činy často nepromyšlené, surové a snadno prohlédnutelné.

2.1.2 Viktimogenní faktory

Další důležitou částí nauky o obětech jsou viktimogenní faktory, které jsou rozděleny do tří skupin. Tyto faktory mohou ovlivnit, zda má daná osoba větší riziko stát se obětí trestného činu.

Rozlišují se 3 skupiny, a to:

- **Sociální** - Zde se jedná o sociální postavení jedince ve společnosti, které může do jisté míry ovlivnit, jestli je více či méně ohrožen stát se obětí trestného činu. Významnou roli zde hraje jak profese, sociální vrstva, způsob rodinné výchovy tak i to, zda se jedná o nejmladšího či nejstaršího člena rodiny.
- **Osobnostní** – V tomto případě se jedná o osobnostní a povahové rysy jedince, které v určitých případech podněcují agresivní chování konkrétních typů pachatelů a deliktů. Příkladem zde může být krásná žena, která má logicky větší riziko stát se obětí znásilnění.
- **Behaviorální** – Do tohoto faktoru spadají jedinci, kteří vyhledávají rizikové situace neboli tzv. viktimogenní situace. Také se často vyznačují provokativním jednáním, dalo by se říci, že pokouší osud.

2.2 Typologie obětí

Rovněž oběti trestných činů začali odborníci dělit do určitých skupin podle získaných poznatků, aby se urychlila práce s velkým množstvím informací. Typologie obětí se liší podle různých hledisek, mezi nejzákladnější a nejpoužívanější typologie však patří ty následující.

- **typologie obětí podle zažitého trestného činu**
  - oběti přímého fyzického násilí [1]
  - oběti sexuálního násilí [1]
  - oběti domácího násilí [1]

- oběti s majetkovou újmou způsobenou vloupáním do soukromí [1]
- oběti podvodů [1]
- **typologie obětí podle reakce na trestný čin**
  - oběť s expresivní a kontrolovanou reakcí podle intenzity vnějšího chování [1]
  - oběť pasivní, odevzdaná [1]
  - oběť aktivní [1]
- **typologie obětí podle interakce „oběť-pachatel“ v době kolem spáchání trestného činu**
  - zúčastňující se oběť [1]
  - nezúčastňující se oběť [1]
  - provokující oběť [1]
  - latentní oběť [1]
  - nepravá oběť [1]

2.2.1 Typologie obětí podle interakce „oběť-pachatel“ v době kolem spáchání trestného činu

Tato typologie patří mezi nejznámější. Do literatury ji uvedl viktimolog egyptského původu E. A. Fattah. Rozlišuje pět základních typů, a to: [1]

1) Zúčastňující se oběť

Kriminálnímu činu předchází interakce mezi pachatelem a obětí, která nezanedbatelným způsobem ovlivňuje motivaci pachatele. Jde o poměrně velmi častou situační konstelaci odpovídající statistickému poznatku o násilných trestných činech, že pachatel a oběť se ve většině případů vzájemně znají. [1]

2) Nezúčastňující se oběť

Před činem nedochází k interakci mezi pachatelem a obětí, motivace kriminálního jednání nemá přímou „vztahovou“ vazbu na oběť. Oběť v tomto případě neměla možnost vnímat potencionální ohrožení dříve než v momentu samotného útoku. [1]

3) Provokující oběť

Z názvu již plyne, jakým způsobem ovlivnila interakce mezi pachatelem a obětí spáchaný čin. Provokující oběť podcenila nebezpečnost situace, špatně odhadla pachatele a záměrně či bezděčně se vystavila silně viktimogenní situaci. U provokujícího typu, ať už v mužském, či ženském vydání, obvykle shledáváme výrazné osobnostní a behaviorální viktimogenní faktory. S provokujícím chováním se však můžeme setkat i u jinak vyrovnaných sebeovládajících se osob, které jsou momentálně zatlačeny do kouta například nesnesitelným ponižováním. [1]

4) Latentní oběť

Obvykle se vyznačuje přítomností všech viktimogenních faktorů. Role oběti není ovšem veřejná, újma není formálně známa. Velká latence se předpokládá zejména u obtížně kontrolovatelných jevů, jako je násilí (fyzické, psychické či sexuální) páchané v rodinách. S větší latencí lze počítat rovněž u deliktů, jejichž zveřejnění formou oznámení naráží na četné emocionální bariéry a společenské předsudky, jako například zneužívání dětí. [1]

Právě výzkumy zaměřené na latentní oběti (například anonymní dotazování dospělých osob na viktimizaci v dětství) umožňují korigovat statistické odhady výskytu určitých trestných činů. Jsou totiž důležitým pramenem informací, který doplňuje oficiální policejní (kriminální) či soudní statistiky, které zahrnují pouze oficiálně zaregistrované a stíhané případy. [1]

5) Nepravá oběť

Role oběti je získána omylem, nedopatřením, shodou nešťastných náhod. Osoba se ocitla v nesprávnou dobu na nesprávném místě a stala se zcela náhodně (a často také v zastoupení někoho jiného) obětí. Útok původně směřoval jiným směrem. V původní Fattahově koncepci jsou uvedené základní typy dále jemněji diferencovány. Někteří autoři sem řadí i situaci, kdy se osoba domnívá, že se stala obětí trestného činu, aniž by to byla skutečnost. [1]

3 VIKTIMIZACE A REVIKTIMIZACE

Slovem viktimizace se rozumí proces, při kterém se člověk stává obětí trestného činu. S tímto procesem velmi úzce souvisí reviktimizace což je opakovaná viktimizace, která v praxi znamená, že se člověk stane obětí trestného činu vícekrát.

3.1 Viktimizace a její průběh

Mohlo by se zdát, že proces viktimizace začíná útokem na oběť a také jím končí, ovšem pravdou je, že napadená osoba je dále stigmatizována tímto traumatizujícím zážitkem a tím se proces viktimizace prodlužuje. Jelikož si oběť s sebou zpravidla nese psychickou újmu, stává se i po bezprostředním prožití trestného činu velmi zranitelná a citlivá. Z toho plyne, že viktimizace má běžně dvě fáze, primární a sekundární.

- primární fáze viktimizace

Jde o újmu, která vzniká jako přímý důsledek trestného činu způsobená pachatelem. Může se zde jednat jak o fyzickou újmu, tak o újmu finanční či emocionální.

- sekundární fáze viktimizace

Jde o újmu, která vzniká důsledkem špatných reakcí okolí na událost, kterou oběť prožila. Může se zde jednat jak o reakce blízkého okolí oběti, tak o špatné zacházení ze strany policistů při výslechu například necitlivým a netaktním přístupem.

V návaznosti na předcházející dvě fáze viktimizace existuje i fáze terciální. Zde se jedná o stav, kdy oběť se s prožitou událostí není schopna vyrovnat i přesto, že na první pohled se zdá být vše napravené. Člověk se v této fázi psychicky mění a není schopen navázat na život před zažitým trestným činem.

3.1.1 Primární a sekundární rány

Aby se daly fáze viktimizace snadněji rozlišit, existují tzv. primární a sekundární rány, které pomohou objasnit psychologickou podstatu primární a sekundární fáze viktimizace.

- **primární rány** – rány, které vznikají v průběhu primární fáze viktimizace
  - 1) **fyzická újma** – lehká zranění, těžká ublížení na zdraví, usmrcení
  - 2) **finanční újma** – poškození, odcizení majetku, ušlý zisk, náklady za ublížení na zdraví
  - 3) **emocionální újma** - individuální u každého jedince, jelikož se odvíjejí od osobnosti
- **sekundární rány** – Rány, které vznikají v průběhu sekundární fáze a jsou výlučně psychického rázu. V současné době se má za to, že sekundární rány nesou větší míru zranitelnosti než rány primární. I přesto, že je těžké tyto rány paušalizovat, nejčastěji se dělí podle tří pocitů.
  - 1) **Pocit nespravedlnosti** - Pocit nespravedlnosti může u oběti trestného činu vznikat z mnoha důvodů, především však jde o různé situace související s vyšetřováním a soudním projednáváním. Trápení oběti pramení také z faktu, že zájem je soustředěn jen na získání informací a výpovědí. Dalšími faktory pocitu nespravedlnosti může být odkládání soudního jednání, vyšetřování pachatele na svobodě, nedostatek informací, ale především nedostatečné potrestání pachatele.
  - 2) **Pocit nedůstojnosti** – Oběti trestných činů se ve většině případů sekávají s pocitem nedůstojnosti. Tato situace může nastat z důvodu necitlivě vedeného výslechu či jednání s obětí ze strany vyšetřovatelů nebo ze strany blízkého okolí či médií.
  - 3) **Pocit izolace** – Tento pocit u oběti nastává především důsledkem nevhodného chování či reakce blízkého okolí. Mění se vztahy spolupracovníků i rodinných příslušníků k oběti a ta to velice silně pociťuje. Dosavadní chování se mění v chování strojené ze strany blízkého okolí, v důsledku čehož se oběť stává izolovaná.

3.1.2 Prožívání újmy

Prožívání újmy má svou dynamiku. V závislosti na tom, jaký obraz skýtá chování a prožívání jedince poté, co se stal obětí trestného činu, se rozlišují určité etapy či fáze vyrovnávání se s krizí. Zpravidla prochází prožívání újmy třemi fázemi: [3]

- 1) Fáze nárazu neboli šoku [3]
- 2) Fáze hojení (nastupující, předběžné adaptace) [3]
- 3) Fáze zhojení (konečné adaptace) [3]

Fáze šoku

Fáze šoku neboli také fáze nárazu nastává u oběti bezprostředně po kriminálním útoku. Napadená osoba je po kriminálním útoku zaskočena, v důsledku čehož u ní nastává takzvané ztuhnutí úlekem. Následně se objeví obranný mechanismus, v jehož důsledku napadená osoba nevěří, že útok byl skutečný. Snaží se tedy sama sebe přesvědčit, že šlo jen o „zlý sen“. Ve fázi šoku je také časté, že jedinec není schopen správně se vyjadřovat či rozumně uvažovat, přirozené jsou také výpadky paměti. Fáze šoku obvykle trvá od několika hodin po několik dní. Během této doby se s obětí setkávají kriminalisté, vyšetřovatelé a policisté, kteří jsou povinni zacházet s ní v souladu s poznatky, o zranitelnosti obětí trestných činů. Jedinci, kteří prožívají fázi šoku, mohou vykazovat dva druhy chování, a to chování expresivní nebo chování kontrolované. U expresivního chování je při pohledu na oběť i laikovi jasné, že byla poznamenána kritickou událostí, jelikož její chování vykazuje strach, stres, vztek, atd. Naopak u kontrolovaného chování, by si laik, na první pohled mohl myslet, že jedinec neutrpěl žádnou psychickou újmu, jelikož vypadá strnule a navenek chladně.

Fáze hojení

Ve fázi hojení je pro oběť trestného činu příznačné kolísání mezi dvěma emocionálními stavy. A to mezi stavem, kdy oběť o svém traumatu mluví s okolím, cítí smutek či nenávist a mezi stavem kdy o traumatu nechce v žádném případě mluvit a snaží se jej potlačit. Tyto výkyvy jsou ve fázi hojení naprosto přirozené a dokazují, že se jedinec začíná s prožitým traumatem vyrovnávat. Délka této fáze je individuální pro každý případ. Záleží zde především na velikosti ran, které si jedinec z krizové situace nese. Přirozeně čím závažnější trestný čin oběť prožila, tím delší u ní bude fáze hojení. V některých případech

se může jednat až o rok. U některých typů trestných činů, např. u znásilnění či sexuálního zneužívání, jsou k dispozici detailní poznatky fáze hojení, se kterými se zpravidla seznamuje i okolí postiženého, aby vědělo jak správně reagovat v různých situacích, které bude oběť prožívat.

Fáze zhojení

Jedinec v jejím průběhu dospívá ke konečnému zpracování prožitého traumatu, vzpomínky ztrácejí bezprostřední emocionální náboj, jsou integrovány do kontinua prožívání, jedinec si zvolil individuální způsob náhledu na prožitou újmu. Záleží na mnoha okolnostech, zda vůbec a v jakém časovém úseku dospívá oběť ke konečnému zpracování trýznivé minulosti a navrácí se opět plnohodnotně do pracovního i osobního života. Podstatou této fáze je psychická reorganizace oběti. To prakticky znamená, že narušená, otřesená, fragmentalizovaná neboli dezintegrovaná osobnost oběti se znovu integruje. V prožívání jedince již nejsou veškeré city vázány na kritický incident. Je však třeba poznamenat, že oběť nezapomíná zcela na prožité trauma. Ve zpracované podobě zůstává trvalou součástí její osobnosti, neboť sebepojetí, struktura životních jistot a hodnot jsou pozměněny. [1]

3.2 Reviktimizace

Reviktimizace je ve své podstatě opakovaná viktimizace. Jde tedy o skutečnost, že se určitý jedinec stane obětí trestného činu opakovaně. Ovšem reviktimizace se nemusí vztahovat jen na osoby, ale lze rozdělit na reviktimizaci osob, míst a objektů.

- 1) Opakovaná viktimizace objektů** – Mnoho z nás již někdy zaslechlo teorii, že oběť se vrací na místo činu. Z provedené studie, která se zakládala na rozhovorech s usvědčenými pachateli loupežných přepadení, jasně vyplynulo, že v drtivé většině případů se opravdu pachatel vrací na místo činu. Důvodem je, že pachatel už místo dobře zná, ví jak se z něj co nejrychleji dostat a také, že když již předmět jednou odcizil, oběť si s největší pravděpodobností musí pořídit nový.
- 2) Opakovaná viktimizace osob** – Zde se jedná o skutečnost, že se určitá osoba stala opakovaně obětí trestného činu. Ovšem nemusí se jednat o stejné trestné činy. Důležitým poznatkem u reviktimizace osob je také doba, která uplyne mezi první a druhou viktimizací. Tato doba obvykle nepřesáhne interval poloviny až jednoho roku.

3.2.1 Odborná péče o mnohočetné oběti

Vychází ze stejných předpokladů jako krizová intervence u obětí hrubého násilí. [1]

- **Od oběti k “survivorovi” (přeživšímu)**

Anglický výraz “survivor” označuje přeživšího, tedy osobu, které se podařilo přežít. Péče o oběti násilí by měla jít po cestě od oběti k osobě, které se podařilo přežít. Účinná odborná pomoc spočívá v tom, že v průběhu terapie se z oběti stává „survivor“. Psychologicky vzato jde o změnu nazírání traumatického zážitku. Stát se obětí, anebo stát se „survivorem“ představuje zjevně zcela jinou psychologickou hodnotu. Zatímco pozice oběti evokuje slabost, pasivitu a poškozování, stimuluje pozice „přeživšího“ spíše pozitivní hodnoty jako schopnost přestát krizi, nepodlehnout, obstát. Podaří-li se v konkrétním případě změnit postoj osoby poškozené násilným trestným činem tímto směrem, je učiněn rozhodující krok k jejímu návratu do plnohodnotného života. [1]

- **Problémově orientovaná terapie**

Aby byla péče o oběť účinná, je důležité zaměřit se na kontakt jedince s násilím, tedy na to, co prožil. Za nevhodnou se v této situaci považuje hlubinná terapie, ve které se s obětí pojednává o jejím dětství, vztahu s rodiči, atd., jelikož se stává v tomto případě neúčinnou. Vhodné je zde tedy hned při prvním kontaktu hovořit s obětí o krizových momentech, které prožila a nechat ji vyprávět svůj příběh.

- **Restaurování pocitu kontroly**

Účinná pomoc musí směřovat k obnovení víry ve vlastní schopnosti a k obnovení důvěry ve vlastní moc ovlivňovat v určité míře situace, do kterých se v životě dostáváme. Právě tento pocit kontroly je klíčovým bodem viktimologické intervence. K jeho obnově nejlépe vede interview o myšlenkách a pocitech, které oběť zažívala v průběhu „interakce“ s pachatelem. Téměř vždy umožňuje jejich rozklíčování normalizovat aktuální problémy oběti a nalézt takové momenty, které lze využít pro obnovu iluzí o vlastní potenci. Takovým momentem může být například i fakt, že se oběť intuitivně stavěla jako mrtvá, a tím si zachránila život.[1]

- **Terapie zjevných následků traumatu**

Účinná viktimologická intervence se musí zabývat skutečnými, zjevnými problémy obětí násilí. Jejich léčba ovšem vyžaduje specifické postupy. Jako ilustraci lze uvést jeden z typických problémů obětí násilí – tzv. symptomy „vyhýbání se“. Jde o tendenci vyhýbat se podnětům, místům a situacím, které připomínají trestný čin. Oběť například ukončí pracovní poměr, aby nemusela pobývat na pracovišti, kde byla přepadena. Tím ale naopak udržuje svůj strach v chodu, protože se zbavuje možnosti, jak se ho opět odnaučit. Produktivní a léčebná je v tomto ohledu specifická technika „návratu do kritických událostí“. [1]

4 DOPAD TRESTNÉHO ČINU NA OBĚŤ

Dopad trestného činu na oběť závisí na třech skupinách faktorů. Jsou to previktimní faktory (např. osobnost, aktuální životní situace), dále parametry a okolnosti především primární viktimizace a postviktimní události. Za vůbec nejdůležitější prediktory dopadu trestného činu na oběť jsou považovány [1]:

- previktimní osobnost, [1]
- okolnosti trestného činu, [1]
- reakce nejbližšího okolí, [1]

4.1 Previktimní osobnost

Osobnostní založení jedince vždy určuje subjektivní význam (závažnost) všech prožívaných situací. Konkrétní viktimologické poznatky jsou však zajímavější a v mnohém vyvracejí hypotézy „selského rozumu“. [4]

- **Iluze kontroly**

Existují jedinci, kteří se domnívají, že se nemohou stát obětí trestného činu. Osoby žijící v této iluzi, si často myslí, že jsou nezranitelní, že mají svůj život pevně ve svých rukou. Dá se tedy říci, že trpí tzv. „univerzálním pocitem nezranitelnosti“. Ovšem právě z tohoto důvodu se u těchto osob projevuje hluboká psychická újma, jestliže se stanou obětí trestného činu. Nemusí se nutně jednat o trestný čin s velkou újmou a už se vyskytuje velký problém vyrovnat se s prožitou událostí. Jedinec s iluzí kontroly si není schopen připustit, co se odehrálo, jelikož byl přesvědčen, že právě on je nezranitelný. Bezprostředně po krizové situaci se tedy projeví výrazné psychické následky. Ty s sebou nesou mimo jiné neschopnost přestat myslet na prožitou událost a s tím spojené pokládání si neřešitelných otázek, atd.

- **Deklarovaný (nepravý) cynismus**

Zde se jedná o osoby, které předstírají lhostejnost k situacím, jež u většiny jedinců vyvolávají silné emoce a citové pohnutky. Emocionálně nabitě podněty u těchto zdánlivě suverénních jedinců nevyvolávají žádnou reakci. Ovšem jakmile se stanou

obětí trestného činu, ukazují se jejich pravá tvář. Okolí bývá velmi zaskočeno, když náhle osoba, která je na první pohled psychicky vyrovnaná a nic ji tzv. „nerozhodí“ se stane labilní bytostí, která je zraněna a velmi těžce se vyrovnává s prožitou kritickou událostí.

- **Poučená oběť**

Poučenou oběť se dá nazývat jedinec, který se stal obětí trestného činu a je alespoň trochu obeznámen s problémy, které se mohou v důsledku tohoto zážitku objevit. Poučená oběť se proto s kritickou událostí vyrovnává lépe, jelikož například ví, že se u ní mohou objevit například zlé sny. Nebude tedy následky zaskočena v takové míře, jako je to u osob, žijících v iluzi, že jsou nezranitelné. Zejména muži se těžko vyrovnávají s psychickými problémy po prožití trestného činu, protože se za ně obvykle stydí a skrývají je před svými blízkými.

4.2 Okolnosti trestného činu

Z výsledků výzkumů a zkušeností psychologů pečujících o oběti trestných činů vyplývá, že největší podíl na dopadu trestného činu na oběť mají rány emocionální. Konkrétně se sem dají zahrnout následující okolnosti:

- míra násilí provázející trestný čin,
- míra ponížení oběti
- hodnocení vlastního chování oběti v průběhu kritické události
- chování přítomných osob na místě činu

Dalo by se říci, že psychická újma oběti se odvíjí od míry násilí pachatele, ovšem to nemusí platit vždy. Záleží zde na pohledu oběti na trestný čin. Ač se může zdát, že například vloupání postižená osoba nebude nést stejně těžce, jako fyzické napadení, nemusí to být pravda. Každý jedinec vnímá jednotlivé krizové situace rozdílně. Tudíž i vloupání do domu může být v očích oběti útok proti její osobě. U obětí fyzického násilí nemusí záležet na velikosti fyzické újmy. Není proto výjimkou, že větší psychické trauma si mnohdy odnese osoba, která této události jen přihlížela.

U obětí vloupání do bytu téměř vždy neodpovídá velikost psychické újmy velikosti materiální ztráty. Ovšem častá je spojitost mezi velikostí psychické újmy s vysokou

psychickou hodnotou, kterou měly pro majitele odcizené předměty. Dalším důležitým faktorem u obětí vloupání do bytu se stává fakt, že cizí osoba vnikla do místa, které dosud považovali za pro ně nejbezpečnější.

U trestných činů, ve kterých bylo použito kontaktní násilí, je důležité, jak se tento čin odehrával. Podle toho se pak oběť s prožitou událostí vyrovnává. Ve spojitosti s trestnými činy, ve kterých bylo použito kontaktní násilí lze říci, že zvláště negativní vliv na oběť mají činy, kde byly použity makety či napodobeniny zbraní. Zatímco pro pachatele je to polehčující okolnost, jelikož lze říci, že neměl v úmyslu „jít přes mrtvolu“, pro oběť je tato skutečnost velmi zraňující. Často se psychologové setkávají s faktem, že oběť se stydí, protože byla oklamána maketou a mohla situaci zabránit. V tomto důsledku se ve většině těchto případů u jedinců rozvíjí posttraumatická porucha.

Další neméně důležitou okolností trestného činu je způsob, jakým oběť reagovala na vzniklou situaci. U loupežného přepadení můžeme reakce obětí rozdělit na 3 skupiny:

- *agresivně reagující oběť* – oběť bez rozmyšlení řeší vzniklou situaci útokem na pachatele, bez ohledu na možná rizika
- *pasivně reagující oběť* – oběť je ochromena a bez přemýšlení plní pokyny pachatele, zpravidla si později nedokáže vzpomenout, co se při činu odehrálo
- *racionálně reagující oběť* – oběť reaguje s rozmyslem, snaží se racionálně uvažovat, může se pokusit utéct, pachatele napadnout či plnit jeho pokyny

Dá se říci, že nejzávažnější dopady na psychiku si z uvedených tří skupin odnášejí obvykle pasivně reagující jedinci. Ještě dlouho dobu po činu se u nich vyskytují poruchy, jako je nespavost, strach z míst podobných místu činu, atd.

Jako poslední zmíním okolnost, která je bohužel docela častá. Jedná se o lhostejné chování okolí na místě činu. Nikoho jistě nepřekvapí, že je-li oběť napadena na veřejném místě, kde se nachází další lidé a není ji poskytnuta pomoc, má to na psychiku oběti velký dopad.

4.3 Reakce okolí

Podpora blízkých, může výrazně urychlit oběti její návrat do běžného života. Obvykle stačí, když má postižený jedinec ve své blízkosti osobu, která pro něj má pochopení a může se jí svěřit se svými problémy. Důležité je však vědět, jak se k oběti trestného činu chovat, což bývá ve většině případů problém. Snad nejčastější strategií blízkého okolí oběti je dělat, jako by se nic nestalo, vybízet oběť, aby na kritickou událost zapomněla. Toto chování ovšem brání oběti přirozeně se s prožitou situací vyrovnat a zvyšuje tak dopad trestného činu na její psychiku. Dva nejčastější mýty jak se chovat k oběti trestného činu jsou:

- K oběti se chováme jako by se nic nestalo, aby mohla na prožitou událost co nejrychleji zapomenout.
- Oběť je nemocný člověk, který musí co nejvíce odpočívat, být v klidu a brát léky.

Ovšem opak těchto obecně rozšířených mýtů je pravdou. Člověk, který si projde tak traumatickou událostí, nemůže na tuto situaci nikdy úplně zapomenout a pasivně čekat na začlenění se do běžného života. Zdá se, že ve velkém množství případů se dá zmírnit velikost dopadu trestného činu na oběť. Jelikož existují okamžiky bezprostředně po činu, kdy je jedinec velmi vnímavý k reakcím a komentářům vyšetřovatelů, policistů a dalších osob, se kterými se v tuto chvíli setkává. Tyto reakce pak oběť použije k vlastnímu posouzení toho, co se odehrálo.

5 POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA

Posttraumatickou stresovou poruchou se rozumí souhrn různých poruch, objevujících se u osob, které prožily extrémně stresovou situaci, nesrovnatelnou s obvyklými lidskými zkušenostmi. Může se jednat o poruchy v chování a prožívání jedince včetně reakcí fyziologických, jako jsou například poruchy spánku, nevolnost, třes, atd. Tato stresová porucha se může objevit jak u přímo ohrožených osob, tak u osob, které byly svědky hrozivé události. Není pravidlem, že se posttraumatická stresová porucha rozvine bezprostředně po prožití krizové situace. Naopak je běžné, že k výskytu dochází po různě dlouhém časovém úseku, který od krizové situace uběhl.

5.1 Traumatická událost

Traumatickou událostí nelze označit libovolnou stresovou nebo zátěžovou situaci. Tato událost vyvolávající poststresové reakce, je specifická a je možné ji vymezit dvěma znaky. Prvním znakem je moment, ve kterém dochází k ohrožení života či fyzické integrity a znakem druhým je překročení rámce standardní lidské zkušenosti.

5.1.1 Moment ohrožení života či fyzické integrity

První znak je pro všechny snadno srozumitelný. Jakmile se jedinec ocitne v situaci, kdy jde jemu nebo někomu z přítomných osob o život, je pochopitelné, že se potýká s velmi těžkými a neobvyklými pocity. Pro rozvinutí posttraumatické stresové poruchy není nutné, aby se jedinec stal přímo ohrožený na životě, stačí, když se stane svědkem této události. Dokonce by se mohlo zdát, že u svědků takto závažných situací se posttraumatická stresová porucha rozvine častěji, než u osob, které jsou přímo ohroženy na životě. Jako příklad lze uvést havárii motorového vozidla, kdy řidič vyvázne bez zranění, ale jeho spolujezdci takové štěstí nemají. Po takto traumatizující události je pochopitelné, že řidič si dává jejich smrt za vinu, stále si pokládá neřešitelné otázky a rozvine se u něj posttraumatická stresová porucha. Traumatický zážitek je o to větší, je-li daná událost neočekávaná, krutá a zbytečná.

5.1.2 Překročení rámce standardní lidské zkušenosti

Traumatická událost má kromě momentu, kdy je člověk v ohrožení života ještě moment šoku. Tento moment nastává u jedince vlivem nepříjemného překvapení ze situace, která není v životě obvyklá. Jedná se o situaci natolik výjimečnou, že je jedincem chápána jako těžká rána osudu. Jelikož je tato traumatická událost pro jedince nepochopitelná, neočekávaná a racionálně nepochopitelná, mizí veškeré iluze o dosavadním životě. Jde zejména o následující:

- **Iluze omnipotence**

Vlivem prožití krizové situace u jedince nastává pocit bezmoci. Dosud žil totiž v domnění, že bude-li se chovat rozumně a obezřetně, nic se mu nemůže stát a může ochránit svůj život. Důsledkem je tedy pocit, že jsme bezmocní, nemůžeme v podstatě nic ovlivnit.

- **Iluze důvěry v druhé**

Další iluzí, která se bortí vlivem prožití kritické události, je iluze, že svět je bezpečné místo, které má svůj řád a i přesto, co se v něm někdy děje, můžeme alespoň někomu důvěřovat. Důsledkem traumatické události je tedy pocit, že se nedá nikomu důvěřovat a události, které se dějí jsou nepředvídatelné. Mezi takové extrémně traumatické události patří především tyto situace:

- přírodní katastrofy (zemětřesení, tsunami, povodně, atd.)
- rozsáhlé nehody zaviněné lidmi (požáry, letecké nehody, průmyslové nehody, atd.)
- úmyslná neštěstí (teroristické atentáty, zadržování rukojmích, mučení, atd.)

5.2 Diagnostická kritéria posttraumatické poruchy

Diagnostická kritéria posttraumatické stresové poruchy zahrnují typické příznaky a projevy postižených jedinců. K nejdůležitějším vodítkům pro rozpoznání posttraumatické stresové poruchy patří: [1]

1) Existence traumatické události [4]

2) Znovuprožívání traumatické události [4]

- spontánně se vybavující nutkavé vzpomínky na krizovou situaci [4]
- opakující se tíživé sny (noční můry) [4]
- náhlé pocity nebo impulzivní hnutí, jakoby krize znovu aktuálně nastala [4]
- intenzivní psychická bolest při setkání s okolnostmi symbolizujícími nebo připomínajícími původní krizi [4]

3) Nápadné vyhýbání se podnětům souvisejícím s traumatickou událostí [4]

- zjevné úsilí obejít činnosti nebo situace evokující vzpomínky na krizi [4]
- neschopnost rozpomenout se na důležité momenty krizového děje (zamčení paměti) [4]
- nápadná ztráta zájmu o činnosti, které dříve osoba považovala za důležité a významné [4]
- pocit izolace a odcizení vůči ostatním [4]
- pocit ztráty životních perspektiv (zastřená budoucnost) [4]
- neschopnost autenticky prožívat city (redukované citové prožívání) [4]

4) Přetrvávání příznaků zvýšené aktivační hladiny [4]

- poruchy spánku (potíže s usínáním, časté probouzení) [4]
- zvýšená podrážděnost a ataky hněvu nebo vzteku [4]
- zhoršená schopnost soustředit se na úkol, poruchy koncentrace [4]
- hypervigilance (vystupňovaná bdělost) [4]

- nepřiměřená reakce v neočekávaných situacích (přetrvávající anticipace ohrožení a nebezpečí) [4]
- silné fyziologické reakce při konfrontaci s událostmi symbolizujícími nebo připomínajícími původní krizi [4]

5) **Doba přetrvávání příznaků přesahující jeden měsíc**

Jestliže výše popsané příznaky přetrvávají u jedince více než jeden měsíc a jeho stav se nezlepšuje, dá se říci, že posttraumatická stresová porucha se spontánně nevyléčí. Neodezní-li alespoň některé z výše popsaných příznaků do jednoho měsíce od traumatické události, můžeme hovořit o tzv. rozvinuté posttraumatické stresové poruše. V případě, že se postižený jedinec neléčí, můžou u něj obtíže přetrvávat i několik let. U nás dochází k diagnostice posttraumatické stresové poruchy obvykle, objeví-li se do 60 měsíců od kritické události.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 OBĚTI KRIMINALITY V ČR

Občanské sdružení s názvem Bílý kruh bezpečí poskytuje obětem kriminality bezodkladnou kombinovanou pomoc, která zahrnuje poskytnutí právních informací, psychologické poradenství a sociální poradenství. Pomoc zde poskytují odborně způsobilí pracovníci, kteří jsou většinou experty ve svém oboru a svůj volný čas věnují pomoci obětem kriminality. Bílý kruh bezpečí má v devíti velkých městech po České republice svá pracoviště. Tato pracoviště pečlivě strádají informace o obětech kriminality a na konci každého roku vydávají statistiky přístupné veřejnosti, ze kterých lze vyčíst spousta informací.

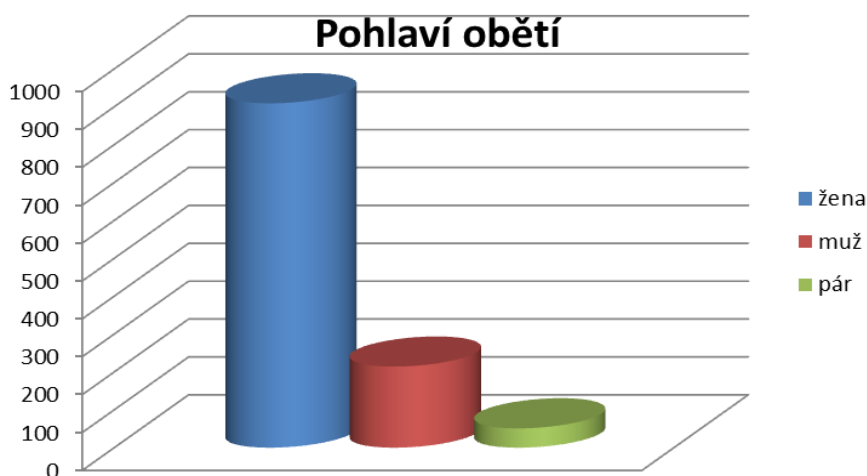
6.1 Statistika obětí kriminality v ČR za rok 2012

Na následujících stranách jsem graficky zpracovala statistiky z roku 2012, které uveřejnilo občanské sdružení Bílý kruh bezpečí. Jde o statistiky, týkající se osob, které navštívily jedno z pracovišť BKB za účelem pomoci v krizové situaci.

6.1.1 Pohlaví klientů

Údaje o klientech	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
žena	207	40	18	28	46	23	909	77,43
muž	46	15	2	6	13	7	214	18,23
pár	1	0	1	1	3	0	51	4,34

Tabulka 1 – Pohlaví klientů BKB[7]

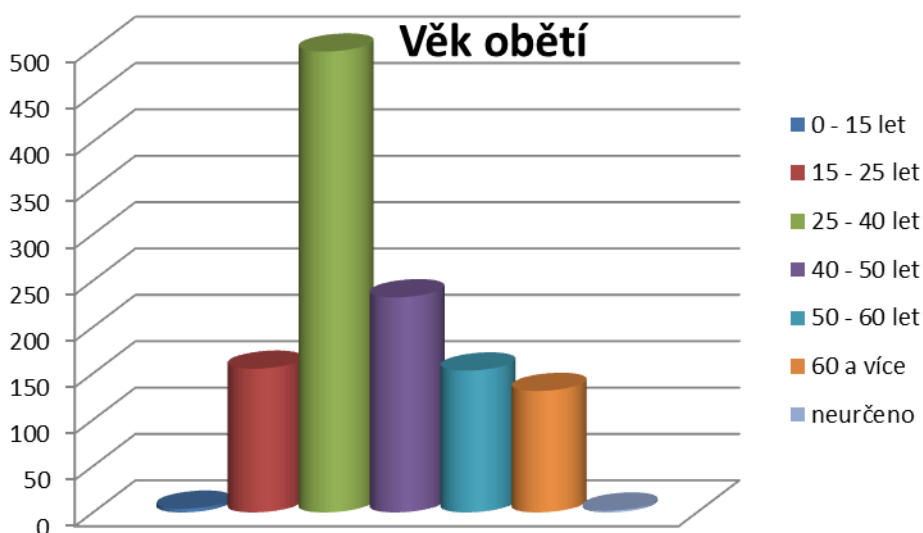

Graf 1- Pohlaví klientů BKB

6.1.2 Věk klientů

Věk klientů	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
0 - 15 let	0	0	0	0	0	0	4	0,34
15 - 25 let	27	8	5	2	2	1	155	13,2
25 - 40 let	87	13	8	7	13	13	497	42,33
40 - 50 let	51	17	1	10	28	8	232	19,76
50 - 60 let	50	7	3	8	10	5	153	13,03
60 a více	39	10	4	8	9	3	131	11,16
neurčeno	0	0	0	0	0	0	2	0,17

Tabulka 2 – Věk klientů BKB [7]

Graf 2 - Věk klientů BKB

6.1.3 Doprovod klientů

Klient přichází	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
sám	176	41	15	25	49	24	843	71,81
v doprovodu	78	14	6	10	13	6	331	28,19
neuvedeno	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka 3 – Druh doprovodu klienta při příchodu do BKB [7]

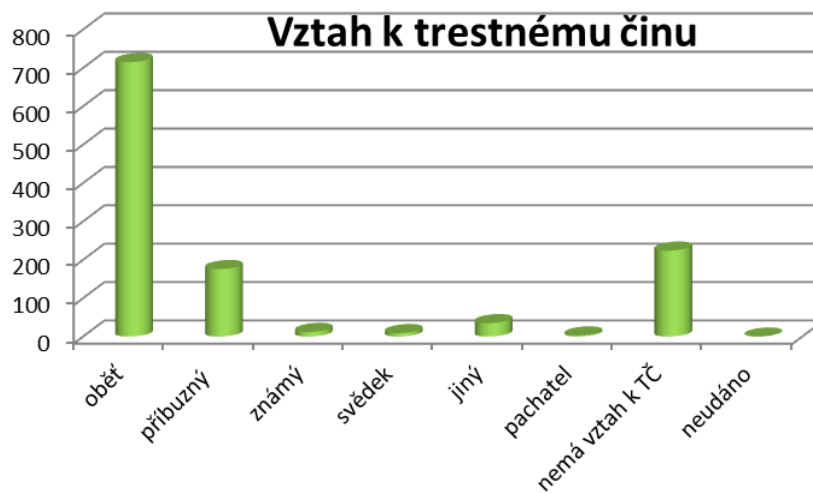

Graf 3 - Druh doprovodu klienta při příchodu do BKB

6.1.4 Vztah klienta k trestnému činu

Vztah k TČ	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
oběť	153	33	14	20	33	13	715	60,19
příbuzný	21	5	3	3	7	3	176	14,99
známý	4	0	3	0	1	0	12	1,02
svědek	2	0	0	0	0	0	9	0,77
jiný	0	0	0	1	1	0	35	2,98
pachatel	0	1	0	0	1	0	3	0,26
nemá vztah k TČ	74	16	1	10	19	14	224	19,08
neudáno	0	0	0	1	0	0	0	0

Tabulka 4 – Vztah klientů BKB k trestnému činu [7]

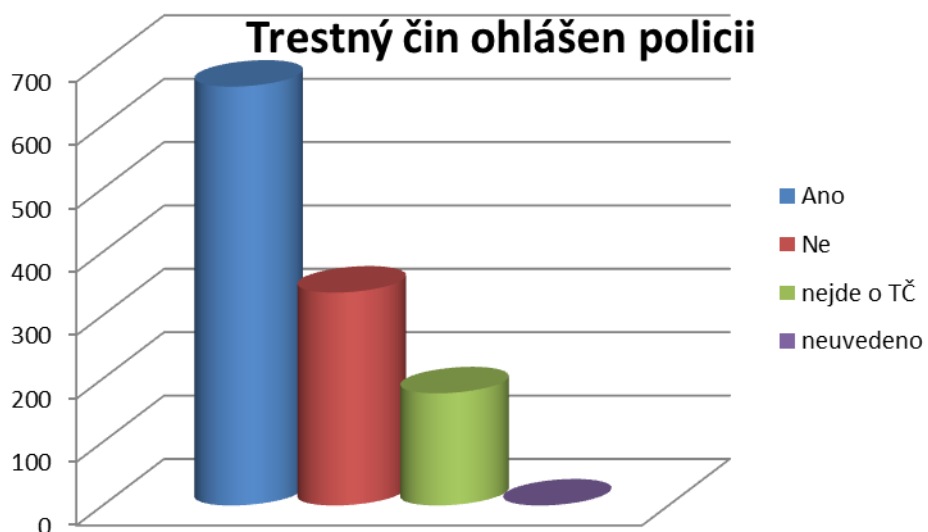

Graf 4 - Vztah klientů BKB k trestnému činu

6.1.5 Oznámení trestného činu policii

TČ ohlášen policii	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Ano	105	24	13	10	29	11	661	56,30
Ne	85	21	8	15	19	8	336	28,62
nejde o TČ	62	10	0	10	14	11	177	15,08
neuveďeno	2	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka 5 – Oznámení trestného činu PČR [7]

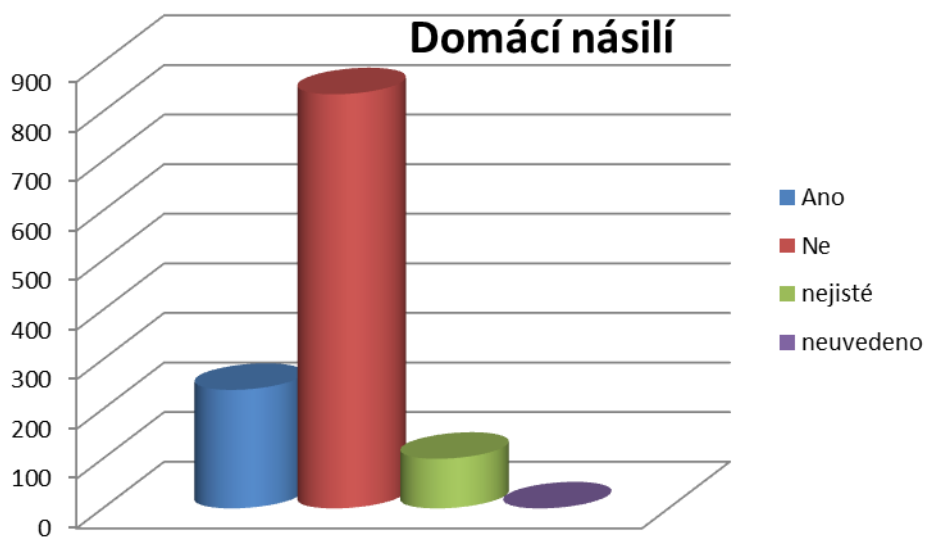

Graf 5 - Oznámení trestného činu PČR

6.1.6 Případy domácího násilí

Domácí násilí	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Ano	145	25	2	16	20	10	239	20,36
Ne	97	26	18	17	35	18	835	71,12
nejisté	12	4	1	2	7	2	100	8,52
neuveďeno	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka 6 – Případy domácího násilí [7]

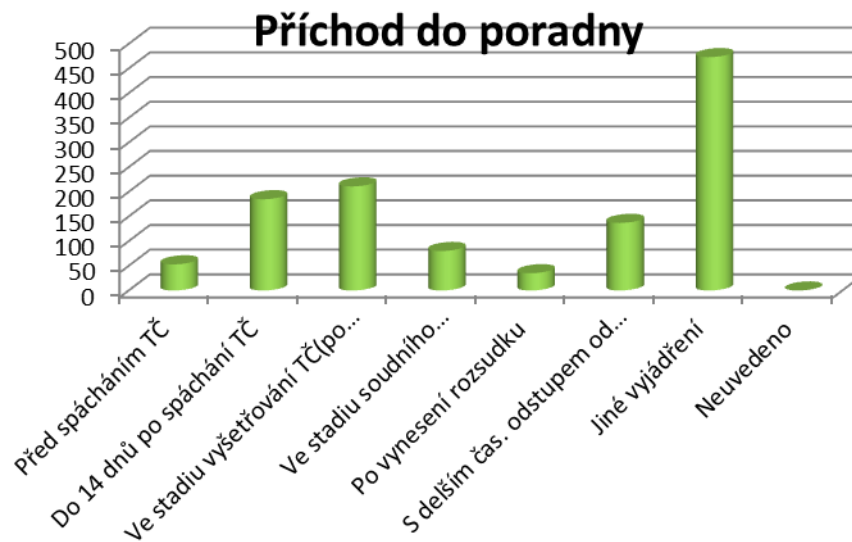

Graf 6 - Případy domácího násilí

6.1.7 Doba příchodu do poradny

Příchod do poradny	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Před spácháním TČ	7	5	0	0	2	0	53	4,51
Do 14 dnů po spáchání TČ	36	7	3	3	4	5	185	15,76
Ve stadiu vyšetřování TČ(po 14 dnech od TČ)	34	6	2	3	10	3	211	17,97
Ve stadiu soudního projednávání věci	7	2	4	0	6	2	80	6,81
Po vynesení rozsudku	9	2	1	0	3	0	35	2,98
S delším čas. odstupem od spáchání TČ	34	5	8	8	8	5	137	11,67
Jiné vyjádření	126	26	3	21	29	15	473	40,29
Neuvedeno	1	2	0	0	0	0	0	0

Tabulka 7 – Doba příchodu do poradny [7]

Graf 7 - Příchod do poradny

6.1.8 Stížnosti klientů

Klient si stěžuje na:	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Policii	35	7	2	8	15	3	211	13,3
Soud	17	3	6	2	4	4	64	4,04
Pojišťovnu	5	2	0	1	0	1	5	0,32
Jinou státní instituci	12	4	1	2	4	0	69	4,35
Nestátní subjekt	10	3	1	1	2	0	26	1,64
Mezilidské vztahy / rodinné	197	33	13	30	40	25	852	53,72
Nedostatečnost zákona	23	6	2	9	9	1	45	2,84
Jiná stížnost	10	5	2	0	5	1	314	19,8

Tabulka 8 – Na co si klient stěžuje [7]

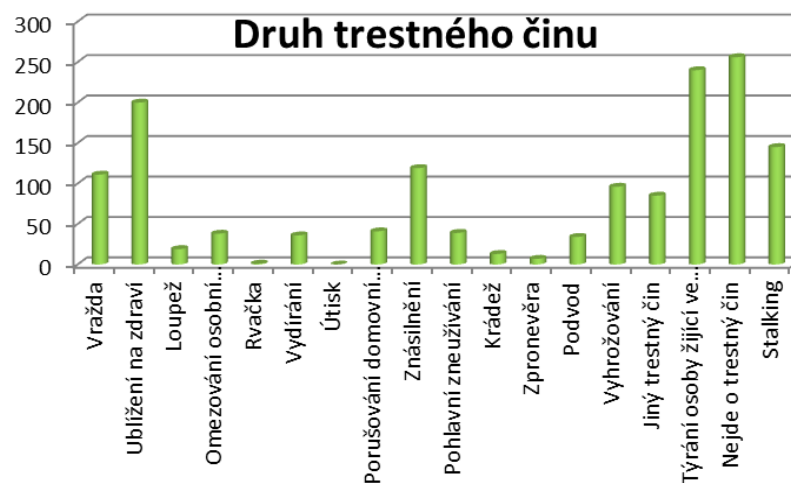

Graf 8 - Na co si klient stěžuje

6.1.9 Druh trestného činu

Druh trestného činu:	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Vražda	9	1	0	0	0	1	111	7,5
Ublížení na zdraví	54	12	10	10	14	5	200	13,51
Loupež	2	2	1	0	4	1	19	1,28
Omezování osobní svobody	16	4	0	1	2	1	38	2,57
Rvačka	1	0	0	0	0	0	1	0,07
Vydírání	6	6	3	1	12	0	36	2,43
Útisk	2	3	0	0	1	0	0	0
Porušování domovní svobody	5	6	1	0	5	1	41	2,77
Znásilnění	12	5	3	4	1	0	119	8,04
Pohlavní zneužívání	3	0	2	1	4	1	39	2,64
Krádež	10	0	1	4	3	1	13	0,88
Zpronevěra	2	0	0	0	2	0	7	0,47
Podvod	6	1	2	1	3	0	34	2,3
Vyhrožování	16	7	1	8	10	2	96	6,49
Jiný trestný čin	15	4	0	3	4	2	85	5,74
Týrání osoby žijící ve společně obývaném obydlí	73	15	1	11	19	16	240	16,22
Nejde o trestný čin							256	17,3
Stalking							145	9,8

Tabulka 9 – Druh trestného činu [7]

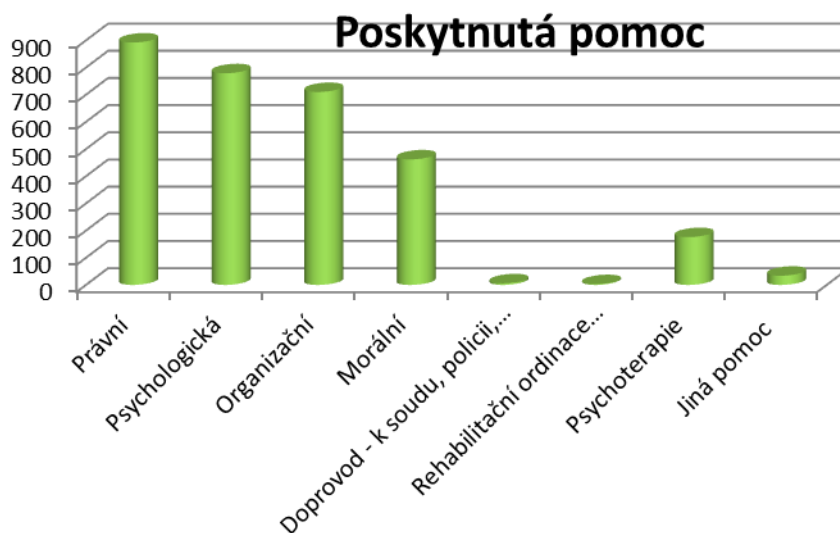

Graf 9 – Druh trestného činu

6.1.10 Druh poskytnuté pomoci

Poskytnutá pomoc:	Praha	Brno	Ostrava	Olomouc	Plzeň	Pardubice	ČR	%
Právní	199	46	17	28	38	26	892	29,13
Psychologická	191	39	15	18	30	24	779	25,44
Organizační	73	17	14	18	26	22	710	23,19
Morální	98	8	14	19	19	2	462	15,09
Doprovod - k soudu, policii, na úřad	1	0	1	0	0	0	6	0,2
Rehabilitační ordinace Monada	0	0	0	0	0	0	3	0,1
Psychoterapie	4	0	0	1	1	0	176	5,75
Jiná pomoc	16	0	1	0	2	2	34	1,11

Tabulka 10 – Poskytnutá pomoc [7]

Graf 10 – Poskytnutá pomoc

7 AMNESTIE

Právní problematiku udílení amnestie upravuje v České republice Ústava ČR. Ta je zde definována jako normativní právní akt prezidenta republiky, mající hromadnou povahu. Amnestie je tedy směřována vůči bližší nespecifikovanému počtu osob. Aby byla amnestie platná, je potřeba také podpisu předsedy vlády nebo jím pověřené osoby.

7.1 Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013

Bývalý prezident České republiky Václav Klaus využil svého práva a vyhlásil k 20. výročí samostatné České republiky amnestii v tomto znění:

Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013

Čl. I

Prominutí a zahlazení některých nepodmíněných trestů

(1) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 ve výměře nepřevyšující jeden rok.[6]

(2) Promínám nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 75 let a zároveň jí byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 10 let.[6]

(3) Na osoby, kterým se promíná trest podle odst. 1 a 2 se hledí, jako by odsouzeny nebyly.
[6]

Čl. II

Zastavení trestního stíhání

Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let. [6]

Čl. III

Zmírnění některých nepodmíněných trestů odnětí svobody

(1) Promíjím s podmínkou, že se osoba, které byl trest prominut, nedopustí trestného činu v době odpovídající lhůtě pro zahlazení odsouzení, nepodmíněné tresty odnětí svobody uvedené v odstavci 2 a 3 tohoto článku. [6]

(2) Promíjím nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013, pokud byl uložen trest nepřevyšující 24 měsíců a zároveň nebyl trest uložen [6]

a) za zločin, při němž byla způsobena smrt nebo těžká újma na zdraví, nebo [6]

b) za zločin proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, anebo proti rodině a dětem, nebo [6]

c) osobě, která kromě trestné činnosti, o níž se rozhoduje podle tohoto článku, byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo která byla v posledních pěti letech před 1. lednem 2013 propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody, pokud se na ni nehledí, jako by odsouzena nebyla. [6]

(3) Promíjím nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, pokud byly pravomocně uloženy před 1. lednem 2013 a pokud byl uložen trest ve výměře nepřevyšující 36 měsíců a zároveň osoba, které byl trest uložen, dosáhla či v roce 2013 má dosáhnout věku 70 let. [6]

(4) Jestliže prominutí trestu podle tohoto článku nelze vztáhnout na celou trestnou činnost, za niž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, neužije se ho ani zčásti. [6]

Čl. IV**Prominutí dalších trestů**

(1) Promíjím podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 osobám, které [6]

a) dosáhly či v roce 2013 dosáhnou věk 70 let, [6]

b) osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky. [6]

(2) Promímím nevykonané tresty obecně prospěšných prací nebo jejich zbytky a nevykonané tresty domácího vězení nebo jejich zbytky, pokud byly tyto tresty pravomocně uloženy před 1. lednem 2013. [6]

(3) Na osoby, kterým se promíjí trest podle odst. 1 a 2, se hledí, jako by odsouzeny nebyly. [6]

Čl. V

Společné ustanovení

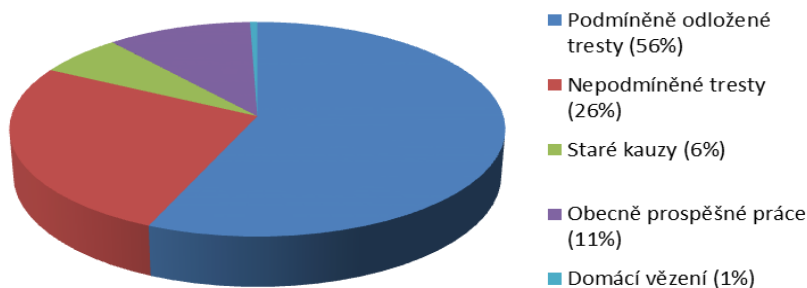
Trestným činem se též rozumí provinění spáchané mladistvým a trestem též trestní opatření uložené mladistvému. [6]

7.1.1 Amnestie prezidenta ČR v číslech

7.1.1.1 Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013

Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013	
Podmíněně odložené tresty (56%)	28 310
Nepodmíněné tresty (26%)	13 154
Staré kauzy (6%)	3 120
Obecně prospěšné práce (11%)	5 331
Domácí vězení (1%)	269

Tabulka 11 – Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013

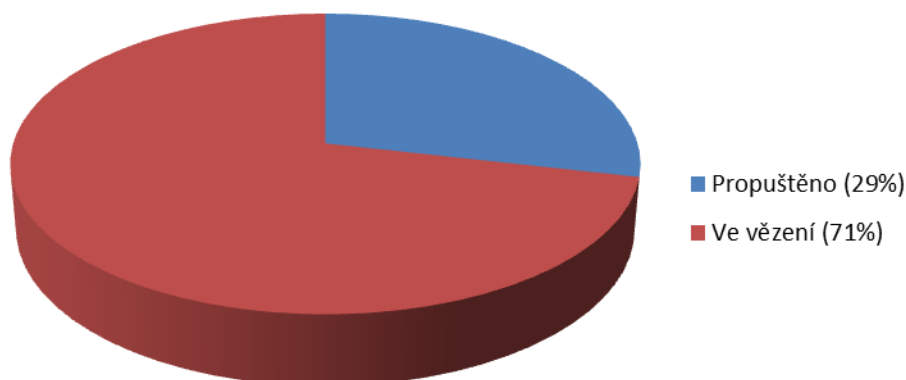

Graf 11 – Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013

7.1.1.2 Počty propuštěných vězňů

Stav propuštěných vězňů	
Propuštěno (29%)	6442
Ve vězení (71%)	16 121

Tabulka 12 – Stav propuštěných vězňů po amnestii

Graf 12 – Stav propuštěných vězňů po amnestii

7.2 Amnestie ve vztahu k obětem trestných činů

V případě amnestovaných alternativních trestů nezaniká právo poškozeného či oběti na náhradu majetkové škody či újmy, která mu vznikla v souvislosti se spáchaným trestným činem. Jedná se o škodu majetkovou, škodu na zdraví a v případě smrti o jednorázové odškodnění pozůstalým, náklady na výživu pro pozůstalé, náklady spojené s pohřbem, atd.

Postup k získání náhrady škody pro poškozeného či obět':

1. Jestliže soud rozhodl, že má odsouzený povinnost nahradit způsobenou škodu poškozenému, povinnost i po amnestii nadále trvá. Poškozený může tedy svůj nárok na náhradu škody po odsouzeném vymáhat.
2. Jestliže byla odsouzenému uložena soudem náhrada škody jako přiměřená povinnost, může poškozený škodu vymáhat prostřednictvím občansko-právního řízení.

Senát dne 16. 5. 2013 schválil návrh novely zákona, který se týká soudních poplatků. Tento návrh reaguje na některé důsledky amnestie prezidenta z 1. 1. 2013. Návrh zajišťuje, že poškození, kteří budou vymáhat náhradu škody po odsouzeném v civilním řízení, nebudou muset hradit soudní poplatky. Tento návrh bude nyní potřeba podepsat prezidentem ČR.

8 POMOC OBĚTEM

Přesto, že ze statistického hlediska je viktimizace celkem běžnou záležitostí, osoby blízké obětem trestných činů dělají ve svém chování stále stejné chyby. Jejich nejčastější strategií je snaha, aby oběť na tíživou událost zapomněla. I když se to tak nemusí na první pohled zdát, je to ta největší chyba, jelikož brání přirozenému vyrovnání se oběti s prožitou událostí.

8.1 Laická pomoc

Laická pomoc je pro oběť trestného činu velmi důležitá, ovšem často se zde setkáváme s mýty ve strategii chování blízkého okolí k oběti, které mohou spíše uškodit. Mezi nejčastější chybné přístupy blízkého okolí k traumatizovanému jedinci patří jednoznačně dva přístupy. První z nich je mylná představa, že oběť musí na tragickou událost co nejdříve zapomenout a vytěsnit ji z paměti, druhá že oběť je nemocný člověk, kterého vyléčí jedině klid, odpočinek a léky.

S následujícími situacemi se pravděpodobně setká každý blízký člověk oběti trestného činu.

1. Zpracování pocitů viny
2. Normalizace následků viktimizace
3. Obnova pocitu bezpečí a důvěry
4. Podpora vyjadřování emocí
5. Obnova víry ve vlastní schopnosti
6. Podpora při řešení hlavních problémů oběti

Aby se oběť mohla vrátit do běžného života, je potřeba, aby se rodina a blízcí uměli správně vypořádat s výše uvedenými situacemi. Obecně lze říci, že blízcí musí oběti naslouchat, dávat jí najevo, že za to, co prožila, není odpovědná, a hlavně být oběti oporou v opětovném začleňování se do společnosti.

8.2 Psychologická intervence

Psychologická intervence týkající se obětí trestných činů se nazývá viktimologická intervence a lze ji rozdělit na dvě části. První z nich se týká oběti, která je v akutním stavu bezprostředně po činu. Druhá část se potom zabývá oběťmi ve stabilizovaném stavu v různých fázích po činu.

Oběť v akutním stavu těsně po činu

Jelikož je oběť bezprostředně po činu v šoku a ztrácí půdu pod nohama, je důležité, aby se jí co nejdříve vrátil pocit bezpečí. Důležitá je zde jistota jak vnitřní tak vnější, kdy si oběť uvědomí, že už se jí nic nemůže stát a má nad situací kontrolu. Obnovení iluze kontroly je zásadním krokem k tomu, aby se oběť stabilizovala. Úkolem odborných pracovníků je podpořit ji v obnově psychické stabilizace.

Psychologická první pomoc se opírá o tři základní prvky: [4]

- Informace – Oběť by měla být informována o možných následcích trestného činu na její osobu, které jsou naprosto normální a mohou, ale nemusí se objevit (vhodné jsou informační letáčky).
- Intervence – Je zaměřena na přijetí prvotních opatření pro snižování stresu a k posílení vlastních zdrojů potřebných pro překonání traumatu.
- Identifikace rizikových osob – Za rizikové osoby lze označit osoby, u kterých existuje větší pravděpodobnost vzniku následných potíží.

Oběť ve stabilizovaném stavu v různých fázích po činu

Orientace na budoucnost je důležitá zejména u těch obětí, které zůstávají mentálně viset u některých aspektů trestného činu anebo jeho vyšetřování, které jsou svou povahou definitivní, nezměnitelné anebo neovlivnitelné. Oběti pak investují svou energii do hledání řešení, která nemohou fungovat.[4]

V rámci psychologické pomoci obětem násilných trestných činů se využívají následující kroky:

- Od oběti k „survivorovi“
- Na trauma orientovaná terapie

- Restaurování pocitu kontroly
- Terapie zjevných následků traumatu
- Aktivní naslouchání problémům klienta
- Strategie malých krůčků

8.3 Následná psychologická péče

Pod pojmem následná psychologická péče zahrnuje praktická viktimologie jakékoli formy odborné pomoci obětem, které jsou založeny na opakovaném, dlouhodobějším kontaktu s klientem. Patří sem ale i krátkodobé intenzivní reintegrační programy pro oběti konkrétních deliktů.[4]

Zpravidla existují dva důvody pro využití následné psychologické péče:

1. Oběť je na základě určitých kritérií vyhodnocena jako ohrožená či zranitelná osoba
2. Klient sám projevuje zájem o následnou péči

8.4 Sociální pomoc

Pomoc sociálního pracovníka může být pro jedince, který se stal právě obětí trestného činu velice prospěšná. V zahraničních státech je běžné, že sociální pracovníci úzce spolupracují s policií a pomáhají tak obětem bezprostředně po prožití trestného činu, ovšem u nás tomu tak stále není. Bílý kruh bezpečí sestavil roku 2003 dotazník. Vyplnilo jej 21 klientů, mezi kterými byli jak oběti různých trestných činů tak jejich pozůstalí.

Dotazník obsahoval následující otázky:

1. Jaké situace Vás nejvíce překvapily bezprostředně po činu? [4] *(dvacet dotázaných uvedlo nevhodné jednání policie a zdravotnického personálu)*
2. Co jste shledal/a jako největší problém po činu? [4] *(81% dotázaných uvedlo bezmoc, neinformovanost a neadekvátní reakci profesionálů)*
3. Kdo a co vám nejvíc pomohlo po trestném činu? [4] *(90% dotázaných uvedlo rodinu a příbuzenstvo)*
4. Kdo a co vám po činu nejvíce ublížilo? [4] *(76% dotázaných uvedlo nevhodný přístup policie a médií)*

5. Co by vám bývalo pomohlo? Co jste postrádal/a bezprostředně po činu? [4] *(většina dotázaných uvedla větší informovanost o právech poškozeného)*
6. Ochrana soukromí oběti [4] *(nikdo z dotázaných si nebyl vědom toho, že by policie poskytla bez souhlasu informace médiím)*
7. Sociální náprava, informace [4] *(pouze 3 dotázaní dostali informace o problémech a dlouhodobých reakcích z traumatu)*
8. Přístup ke zdravotnickým službám [4] *(všichni dotázaní se shodli, že zdravotnický personál nebyl proškolen z toho jak se chovat k oběti TČ)*
9. Odškodnění [4] *(nikdo z dotázaných nebyl odškodněn pachatelem trestného činu)*
10. Bezpečí domova [4] *(v téměř polovině případů se trestný čin odehrál v bytě oběti či v jeho blízkosti, pouze v jednom případě bylo navrženo dočasné přestěhování)*
11. Zaměstnání [4] *(pouze ve třech případech navrhl zaměstnavatel oběti po činu zvláštní dovolenou)*
12. Peněžité pomoc státu [4] *(v polovině případů došlo o požádání státu o peněžitou pomoc, která jim byla následně poskytnuta)*
13. Služby pomoci obětem [4] *(všichni dotázaní uvedli, že se v organizaci pro pomoc obětem setkali s dostatečnou podporou a pochopením)*

Z uvedených výsledků dotazníku jasně plyne, že role sociálního pracovníka hraje pro život oběti velkou roli. Většina policistů a zdravotnických pracovníků podle dotázaných neměla tušení jak se správně k obětem chovat, v důsledku čehož mohlo dojít k hlubší psychické újmě.

8.5 Právní pomoc

8.5.1 Právo

Aby mohla lidská společnost fungovat, je potřeba, aby existovala určitá regulace, která by do ní vnesla řád. K tomuto účelu existují právní normy, které obsahují soubor pravidel chování ve společnosti, zákazů či příkazů. Neméně důležitými faktory jsou zde nadále právní vědomí, morálka či spravedlnost. Aby právo fungovalo tak jak má, je nutná jeho znalost ve společnosti. Většina z nás určitě někdy slyšela větu „Neznalost neomlouvá.“. Je

to tak i v případě právních norem a skutečnost, že neznalost neomlouvá, napomáhá tomu, aby si společnost právní zákazy a příkazy osvojila a dodržovala je, protože výmluvy o neznalosti zde nepomohou. Pro oběť trestného činu je tedy důležité, aby byla seznámena se svými právy.

8.5.2 Spravedlnost

Pojmy spravedlnost a právo jsou velmi často zaměňovány či ztotožňovány, ovšem je potřeba si uvědomit, že ač jdou tyto pojmy spolu ruku v ruce, jedná se o pojmy odlišné. Spravedlnost může být právní, sociální, morální či historická. Jedinec, který se stal obětí trestného činu, hojně využívá pojmu spravedlnost ve vztahu k potrestání pachatele. Ovšem je potřeba si uvědomit, že právní spravedlnosti je možno dosáhnout jen v případě definovaného postupu.

8.5.3 Osoby a systém

Dojde-li k porušení právního příkazu či zákazu, je oběť tohoto jednání vystavena působení systému, který byl společností zvolen jako nástroj nastavení právní spravedlnosti. Ve většině případů ovšem jedinec nemá ani tušení jak v tomto systému postupovat, čímž se pro něj jeho průběh zdá dlouhý, komplikovaný a frustrující. Právě v těchto situacích je vhodné využít služby profesních organizací, nestátních a neziskových organizací. Pro efektivní pomoc oběti trestného činu nestačí jen právní povědomí nebo znalost právních norem, ale je nutné znát i způsob jak tyto vědomosti v daném systému využít ve prospěch oběti.

8.5.4 Role právního poradce

Osoba poskytující pomoc na pozici právního poradce je ve zcela odlišném postavení, než ve svém profesním právnickém životě. Poradce se musí oprostit od svých profesních návyků, které si sebou nese v návaznosti na určité profesní zaměření vyplývající z výkonu jeho činnosti. Poradce se v poradně dostává do pozice, že musí bez přípravy, porady v rámci své komunity, zformulovat odpovědi na otázky, které jsou bezprostředně pokládány obětí trestného činu a s očekáváním dostatečně odborné, ale současně srozumitelně podané odpovědi. Právní poradce si musí tuto novou roli, ve které vystupuje

v poradně, řádně a náležitě osvojit, jinak je ohrožena nejen úroveň a kvalita poskytnuté pomoci, ale také skutečný obsah poskytnuté pomoci. [4]

8.5.5 Obsah a zásady právní pomoci

Jednou ze základních zásad právní pomoci je, že musí bezpodmínečně vycházet z práce s verzí, která byla právnímu poradci poskytnuta v rámci poradny s obětí trestného činu. Je stavebním kamenem pro další postup, rozsah a druh poskytované pomoci. Právní poradce musí vždy přijmout informace, které mu byly obětí trestného činu poskytnuty a musí s nimi pracovat. Je nepřípustné tyto informace ověřovat a tím zpochybňovat důvěryhodnost svého klienta. V případě, že oběť neposkytne právnímu poradci úplné informace, je potřeba zjistit, co bylo důvodem utajení. Aby si poradce doplnil informace o případu, může klientovi pokládat doplňkové otázky. Vhodné je právní pomoc doplnit pomocí psychologickou. Kombinace těchto dvou druhů pomoci může oběť nalézt například v organizacích, které se specializují na pomoc obětem trestných činů.

ZÁVĚR

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na přehledný a podrobný popis problematiky psychologie oběti trestného činu. Skládá se z kapitol o profilování, viktimologii, viktimizaci a reviktimizaci, dopadu trestného činu na oběť a posttraumatické stresové poruše. V těchto kapitolách je dále podrobněji popsána daná problematika.

Druhá kapitola s názvem viktimologie má za úkol seznámit čtenáře s naukou o obětech. Jsou zde popsány jednotlivé typy obětí trestných činů a v neposlední řadě také viktimologické situace a faktory, které zahrnují riziková místa či situace, kterým bychom se měli raději vyhýbat.

Třetí kapitola je věnována viktimizaci a reviktimizaci oběti. Jsou zde popsány primární a sekundární rány, přes prožívání újmy až po odbornou péči o oběti reviktimizace.

Ve čtvrté a páté kapitole bude mít čtenář možnost seznámit se s dopady trestného činu na oběť. Nejprve z obecného hlediska v kapitole o dopadu trestného činu na oběť a následně v kapitole páté, která se podrobněji zabývá posttraumatickou stresovou poruchou.

Praktická část bakalářské práce o psychologickém profilování čtenáři názorně přiblíží situaci kriminality v České republice za rok 2012 v přehledných tabulkách a grafech. Nadále je zde stručně probrána problematika amnestie prezidenta, kde jsou v grafech a tabulkách zaneseny počty amnestovaných.

Poslední kapitolou praktické části je kapitola s názvem pomoc obětem. Ta se zabývá možnými druhy pomoci, od laické přes sociální a psychologickou až ve stručnosti popsanou pomoc právní.

Věřím, že má práce přinese čtenáři nové poznatky v oblasti psychologie obětí a zaujme jej svým přehledným zpracováním.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Theoretical part of this bachelor thesis is focused on description of crime victim psychology. This part is consisted of psychological profiling, victimology, victimization, revictimization, effect of a crime on the victim and the post traumatic stress disorder. These topics are described in each chapters.

The second chapter entitled victimology introduce the reader into the problematics of a crime victims. There are described different types of victims and victimological situations and factors that include risk places and situations which are better to avoid.

The third chapter is focused on victimization and revictimization of crime victims. There are described primary and secondary wounds, experiencing of injury and professional care for crime victims.

The fourth and the fifth chapter describes effects of criminal offence to a victim. In the fourth chapter from general point of view about effects of criminal offences to a victim. The fifth chapter is primary focuses on the post traumatic stress disorder.

Practical part of this thesis about psychological profiling shows criminal situation in Czech Republic in the year 2012 using summary tables and graphs. Practical part also describes presidential amnesty in form of graphs and tables with number of amnestied.

The last chapter entitled assistance to victims if focused on possibilities to help others. From the general help, social help, psychological help to the help with a legal assistance.

I belive that my thesis introduce new knowledge in psychology of crime victims to the reader and attract them by overiewing informations.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-86-4.
- [2] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 3. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2000. ISBN 80-7178-475-3.
- [3] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: EUROUNION.s.r.o., 1998. ISBN 80-85858-70-3.
- [4] ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 191 s. ISBN 978-802-4720-142.
- [5] NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. 1.vyd. Praha: Academia, 1997, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.
- [6] Amnestie a milosti. *Pražský hrad* [online]. 2013 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/rozhodnuti-prezidenta/amnestie-a-milosti/>
- [7] Statistiky. *Bílý kruh bezpečí* [online]. 2012 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz/o-nas/statistiky/>
- [8] PŘEHLEDNĚ: Konečný účet za Klausovu amnestii. *Lidovky: Zpravodajský server Lidových novin* [online]. 2013 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/amnestie-v-cislech-0nd-/zpravy-domov.aspx?c=A130312_230902_revoluce-v-doprave_khu
- [9] Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Justice: Oficiální server českého soudnictví* [online]. 2013 [cit. 2013-05-18]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=329246>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BKB Bílý kruh bezpečí

TČ Trestný čin

PČR Policie České republiky

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Pohlaví klientů BKB.....	31
Graf 2 - Věk klientů BKB	32
Graf 3 - Druh doprovodu klienta při příchodu do BKB.....	33
Graf 4 - Vztah klientů BKB k trestnému činu	34
Graf 5 - Oznámení trestného činu PČR	34
Graf 6 - Případy domácího násilí	35
Graf 7 - Příchod do poradny	36
Graf 8 - Na co si klient stěžuje	37
Graf 9 – Druh trestného činu	38
Graf 10 – Poskytnutá pomoc.....	39
Graf 11 – Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013	42
Graf 12 – Stav propuštěných vězňů po amnestii	43

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Pohlaví klientů BKB[7]	31
Tabulka 2 – Věk klientů BKB [7].....	32
Tabulka 3 – Druh doprovodu klienta při příchodu do BKB [7]	32
Tabulka 4 – Vztah klientů BKB k trestnému činu [7]	33
Tabulka 5 – Oznámení trestného činu PČR [7]	34
Tabulka 6 – Případy domácího násilí [7].....	35
Tabulka 7 – Doba příchodu do poradny [7].....	36
Tabulka 8 – Na co si klient stěžuje [7]	37
Tabulka 9 – Druh trestného činu [7].....	38
Tabulka 10 – Poskytnutá pomoc [7]	39
Tabulka 11 – Celkový počet amnestovaných k 13. 3. 2013	42
Tabulka 12 – Stav propuštěných vězňů po	43